

ДЕРЖАВНИЙ КОМІТЕТ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ

Н А К А З

13.12.2004 N 244

Міністерстві

Зареєстровано в

юстиції України
14 лютого 2005 р.
за N 223/10503

**Про затвердження Правил нормативного
забезпечення геологічного вивчення надр**

*{ Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства
охорони навколишнього природного середовища
N 64 ([z0289-09](#)) від 11.02.2009 }*

З метою реалізації основних завдань, визначених Положенням про Державний комітет природних ресурсів України, затвердженим Указом Президента України від 10.02.2004 N 177 ([177/2004](#)), реалізації єдиної нормативно-технічної політики у сфері геологічного вивчення надр та раціонального використання природних ресурсів **Н А К А З У Ю:**

1. Затвердити Правила нормативного забезпечення геологічного вивчення надр (далі - Правила), (додаються).

2. Департаменту надання спеціальних дозволів (ліцензій), державних корпоративних прав (Радованов С.В.) в установленому порядку забезпечити подання цього наказу на державну реєстрацію

до
Міністерства юстиції України.

3. Українському державному геологорозвідувальному інституту (Красножон М.Д.) до 01.03.2005 довести Правила до відома всіх суб'єктів господарювання, які виконують роботи з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр.

4. Контроль за виконанням наказу покласти на першого заступника Голови Гошовського С.В.

Голова
М.Злочевський

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Державного комітету
природних ресурсів України
13.12.2004 N 244

Міністерстві

Зареєстровано в
юстиції України
14 лютого 2005 р.
за N 223/10503

ПРАВИЛА
нормативного забезпечення
геологічного вивчення надр

1. Сфера застосування

1.1. Правила нормативного забезпечення геологічного вивчення надр (далі - Правила) спрямовані на забезпечення виконання вимог

Кодексу України про надра, Законів України "Про державну геологічну службу України" ([1216-14](#)), "Про метрологію та метрологічну діяльність" ([113/98-ВР](#)), "Про стандартизацію" ([2408-14](#)) щодо реалізації державної єдиної науково-технічної політики у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр, а саме на: { Абзац перший пункту 1.1 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища N 64 ([z0289-09](#)) від 11.02.2009 }

технічне регулювання та можливість здійснення належного контролю за проведенням робіт з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр, направлених на досягнення оптимального рівня достовірності геологічної інформації, отриманої всіма суб'єктами господарювання на території України;

можливість опрацювання та узагальнення отриманої геологічної інформації у просторі та часі на територіальному, регіональному, державному та міждержавному рівнях з метою ефективного використання результатів виконаних робіт.

1.2. Правила встановлюють вимоги щодо: системного формування офіційного актуалізованого переліку чинних нормативних документів (далі - Перелік) з проведення геологічних досліджень, пошуку, розвідки та оцінки запасів

і
ресурсів корисних копалин, затверджених або схвалених спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр; порядку застосування нормативних документів для регламентування правомірного їх використання суб'єктами господарювання під час проведення робіт з геологічного вивчення надр на території України; порядку застосування нормативних документів під час виконання робіт з геологічного вивчення надр, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації, вимоги або характеристики яких повністю чи частково стосуються таких робіт.

1.3. Вимоги Правил для всіх суб'єктів господарювання є обов'язковими під час проведення робіт і досліджень, пов'язаних з геологічним вивченням надр на території України, які підлягають державній реєстрації та за результатами яких отримана геологічна інформація про надра надається у вигляді звіту щодо результатів геологічного вивчення надр на постійне зберігання (депонування) до геологічного інформаційного фонду України Державного науково-виробничого підприємства (далі - ДНВП) "Геоінформ".

2. Терміни та їх визначення

У Правилах основні терміни вживаються у такому значенні: геологічне вивчення надр (проведення геологічних досліджень, пошуку, розвідки та оцінки запасів і ресурсів корисних копалин)

-

спеціальні роботи і дослідження, спрямовані на одержання інформації про надра з метою задоволення потреб суспільства; геологічна інформація (інформація про надра) - дані геологічного, геофізичного, геохімічного, гідрогеологічного, інженерно-геологічного, геолого-економічного, технологічного, еколого-геологічного, фізико-географічного, геодезичного, геоастрономічного, геобіологічного, петрографічного, палеонтологічного та іншого геологічного змісту, що характеризують геологічну будову надр, родовища корисних копалин, склад та властивості гірських порід, руд, мінералів, підземних вод, а також інші якісні чи кількісні параметри та ознаки надр, гірських порід і родовищ корисних копалин;

нормативний документ (далі - НД) - нормативний документ, що встановлює правила, загальні принципи, вимоги чи характеристики різного виду діяльності або її результатів у сфері технічного регулювання для багаторазового їх використання державними органами, а також підприємствами, установами, організаціями і громадянами;

суб'єкт господарювання - учасник господарських відносин, який здійснює господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), має відокремлене майно і несе відповідальність за своїми

зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Суб'єктами господарювання є:
господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України ([435-15](#)), державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до Господарського кодексу України ([436-15](#)), а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;
громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці;
філії, представництва, інші відокремлені підрозділи господарських організацій (структурні одиниці), утворені ними для здійснення господарської діяльності.

корисні копалини - природні мінеральні утворення органічного і неорганічного походження у надрах, на поверхні землі, у джерелах вод і газів, на дні водоймищ, а також техногенні мінеральні утворення в місцях видалення відходів виробництва та втрат продуктів переробки мінеральної сировини, придатні для промислового використання;
запаси корисних копалин і компонентів (загальні запаси корисних копалин і компонентів) - обсяги корисних копалин і компонентів, виявлені та підраховані на місцях залягання за даними

геологічного вивчення відкритих (ідентифікованих) родовищ корисних копалин.

3. Загальні положення

3.1. Підставою для обов'язкового застосування зазначених у пункті 1.3 Правил НД суб'єктом господарювання під час виконання робіт з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр на території України є:

НД, які затверджені центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації, що стосуються геологічного вивчення надр; НД, що включені до Переліку розпорядчим документом спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр.

У випадках, коли виконання конкретної роботи з геологічного вивчення надр урегульоване двома і більше НД, суб'єкт господарювання може вибрати один НД, який забезпечує оптимальні умови виконання геологічного (технічного) завдання.

3.2. НД, які включаються в Перелік і застосовуються у сфері геологічного вивчення надр, повинні забезпечувати такі основні принципи:

відповідність чинному законодавству України;
єдність та достатній рівень вірогідності вимірювань на всіх етапах геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр;
збіжність та відтворюваність результатів контролювання; установлення вимог до продукції, процесів та послуг;

поліпшення техніко-економічних показників геологічного вивчення надр та заощадження всіх видів ресурсів; адаптація до сучасних досягнень науки і техніки; сприяння розвитку регіонального та міжнародного співробітництва, а також усунення технічних бар'єрів під час реалізації результатів виконаних робіт з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр; безпечність геологічних об'єктів та технологічних систем геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр з урахуванням припустимого ризику природних і техногенних катастроф та інших надзвичайних ситуацій.

3.3. Перевірку дотримання суб'єктами господарювання вимог Правил під час виконання робіт з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр, контроль відповідності отриманої геологічної інформації нормативним документам, застосування яких є обов'язковим, здійснюють під час: планових та позапланових перевірок суб'єктів господарювання службами державного геологічного контролю; проведення службами метрології та стандартизації метрологічної експертизи документації (технічних завдань, нормативних документів, конструкторської, проектної та технологічної документації) та звітів щодо результатів геологічного вивчення надр перед розглядом їх науково-технічними радами (далі - НТР) та затвердженням;

проведення державної експертизи та оцінки запасів і ресурсів корисних копалин;
схвалення звітів щодо результатів геологічного вивчення надр, підготовлених до видання комплектів карт та інших матеріалів геологічного змісту Науковою редакційною радою (далі - НРР);
схвалення матеріалів з оцінки ресурсів твердих корисних копалин Науковою радою з прогнозування (далі - НРП) ресурсів корисних копалин;
приймання на постійне зберігання (депонування) ДНВП "Геоінформ".

4. Порядок ведення Переліку та включення в нього НД

4.1. Ведення Переліку здійснює Український державний геологорозвідувальний інститут (далі - УкрДГРІ) - головна організація із стандартизації (далі - ГОС) спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр.

4.2. У Перелік повинні бути включені чинні НД, окрім НД, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері стандартизації, за такими розділами:

I. "Перелік НД з геологічного вивчення надр, чинних станом на 01.01.2005 ", до якого повинні бути включені НД, що стосуються геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр, включаючи галузеві нормативні документи колишнього СРСР;

II. "Перелік НД, які затверджені спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр після 01.01.2005 ";
III. Інші НД, затверджені після 01.01.2005 ".

4.3. Структура кожного розділу Переліку наведена в таблиці 1.

4.4. Обов'язковими додатками до Переліку повинні бути: примірники НД на паперових носіях, які затверджені для застосування у галузі геології та включені до розділів I та III Переліку;
завірені копії НД, які затверджені спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр і які включені у розділ II Переліку;
копії НД на електронних носіях (дискетах чи CD-дисках), які включені у розділи II та III Переліку;
копії розпорядчих документів про затвердження, визнання такими, що втратили чинність, та скасування, а також про включення НД до Переліку та виключення їх з нього.

4.5. Перелік складається на паперовому та електронному носіях у форматі RTF чи doc текстового редактора WORD.

Таблиця 1. Структура офіційного актуалізованого переліку чинних нормативно-технічних документів з проведення геологічних досліджень, пошуку, розвідки та оцінки запасів і ресурсів корисних копалин

Вид діяльності	Напрямок діяльності	Код
1	2	3
0. Геологічне вивчення та 00.00 забезпечення раціонального використання надр		41-
1. Регіональне геологічне 01.00 вивчення території України		41-
01.01	Регіональні геологічні дослідження масштабу 1:1000000 - 1:500000	41-
01.02	Регіональні геологічні та геолого-прогнозні роботи масштабу 1:200000 (1:100000)	41-

01.03	Геологозйомочні та геолого-прогнознi роботи масштабу 1:50000 (1:25000)	41-
02.00	2. Пошукові та пошуково-оцінювальні роботи, розвідка, дослідно-промислова розробка родовищ корисних копалин	41-
02.01	Нафта і газ	41-
02.02	Тверді горючі корисні копалини	41-
02.03	Металічні (рудні) корисні копалини	41-
02.04	Неметалічні (нерудні)	41-

	корисні копалини	
	-----+-----	
02.05	Підземні води	41-
	-----+-----	
03.00	3. Видавнича діяльність, у	41-
	тому числі видання	
	геологічних карт	
	-----+-----	
04.00	4. Геофізичне вивчення	41-
	-----+-----	
04.01	Аерогеофізичні роботи	41-
	-----+-----	
04.02	Наземні геофізичні	41-
	дослідження	
	-----+-----	
04.03	Геофізичні дослідження у	41-
	шахтах	
	-----+-----	
04.04	Геофізичні дослідження у	41-
	нафтогазових свердловинах	
	-----+-----	

	Геофізичні дослідження у	1-04.05
	свердловинах на металічні	
	(рудні), неметалічні	
	(нерудні), тверді горючі	
	корисні копалини	
	-----+-----	
04.06	Геофізичні дослідження у	41-
	гідрогеологічних	
	свердловинах	
	-----+-----	
04.07	Морські геофізичні	41-
	дослідження	
	-----+-----	
04.07	Моніторинг геофізичних	41-
	полів	
	-----+-----	
05.00	5. Гідрогеологічні,	41-
	інженерно-геологічні та	
	еколого-геологічні	
	дослідження	
	-----+-----	

05.01	Гідрогеологічні дослідження	41-
	-----+-----	
05.02	Інженерно-геологічні дослідження	41-
	-----+-----	
05.03	Еколого-геологічні дослідження	41-
	-----+-----	
06.00	6. Буріння свердловин	41-
	-----+-----	
06.01	Буріння свердловин з метою пошуку (розвідки) металічних (рудних), неметалічних (нерудних), твердих горючих корисних копалин	41-
	-----+-----	
06.02	Буріння свердловин з метою пошуку (розвідки) нафти і газу	41-
	-----+-----	

06.03	Буріння свердловин з метою пошуку (розвідки) підземних вод	41-
-----+		
06.04	Буріння спеціальних свердловин	41-
-----+		
07.00	7. Гірничі роботи, у тому числі під час дослідно-промислової розробки родовищ металічних (рудних) і неметалічних (нерудних) корисних копалин	41-
-----+		
07.01	Проходження відкритих гірничих виробок (канави, кар'єри, траншеї тощо)	41-
-----+		
07.02	Проходження підземних гірничих виробок (шурфи, шахти, допоміжні виробки)	41-

	тощо)	
-----+		
08.00	8. Лабораторні дослідження	41-
-----+		
08.01	Аналіз гірських порід, мінералів, твердих негорючих корисних копалин та продуктів їхньої переробки	41-
-----+		
08.02	Аналіз твердих горючих корисних копалин	41-
-----+		
08.03	Аналіз нафти, газу, газоконденсату, бітумоїдів (бітумів)	41-
-----+		
08.04	Аналіз природних вод	41-
-----+		
08.05	Аналіз проб об'єктів геохімічних зйомок та	41-

	еколого-геологічних	
	досліджень (грунти та його	
	мінеральні, органічні та	
	газові складові,	
	рослинність, біоматеріали,	
	приземне повітря тощо)	
	-----+-----	
08.06	Мінералого-петрографічні та	41-
	літологічні дослідження	
	-----+-----	
08.07	Палеофітологічні аналізи і	41-
	дослідження	
	-----+-----	
08.08	Палеофауністичні аналізи і	41-
	дослідження	
	-----+-----	
08.09	Випробування нерудних	41-
	корисних копалин	
	-----+-----	
08.10	Інженерно-геологічні	41-
	дослідження гірських порід	

	(ґрунтів)	
	-----+	
08.11	Дослідження колекторських властивостей гірських порід	41-
	-----+	
08.12	Дослідження збагачуваності корисних копалин	41-
	-----+	
09.00	9. Планування, нормування, складання проектів та кошторисів, звітність щодо робіт з геологічного вивчення надр за кошти державного бюджету	41-
	-----+	
10.00	10. Управління якістю робіт з геологічного вивчення та забезпечення раціонального використання надр за ISO серії 9000	41-
	-----+	

11. Управління охороною 11.00	41-
навколишнього середовища	
за ISO серії 14000	
-----+	
12. Охорона праці за ISO 12.00	41-
серії 18000 (OHSAS 18000)	

-	

4.6. У розділ I Переліку повинні бути включені з урахуванням належності до відповідного виду і напрямку діяльності у порядку зростання номерів:

чинні НД, включені в переліки, затверджені Мінекоресурсів України на виконання постанови Кабінету Міністрів від 03.01.2002 N 2 ([2-2002-п](#)) "Про порядок та терміни дії галузевих стандартів і прирівняних до них інших нормативних документів колишнього СРСР";

інші нормативні документи, які затверджені до 01.01.2005.
Кожний НД включається у Перелік з присвоєнням йому відповідного коду згідно з таблицею 1.

4.7. Включення НД у розділ II Переліку здійснюють за рішенням спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з геологічного вивчення та раціонального використання надр.

4.7.1. Спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з геологічного вивчення та забезпечення

раціонального використання надр за поданням Департаменту геологічної служби розпорядчим документом приймає рішення щодо затвердження та включення нормативних документів у Перелік.

4.7.2. Нормативним документам перед затвердженням ГОС

присвоює кожному документу відповідне позначення за схемою

К 73.1-В.Д:Р, в якому:

К - категорія НД:

СОУ - стандарт організації України;

ТУ У - технічні умови України;

КНД - керівний нормативний документ;

П - положення;

ПР - правила;

ІН - інструкція;

МВВ - методика виконання вимірювання;

МВ - методика випробувань;

МА - методика атестації;

МК - методика калібрування;

73.1 - код підкласу "Дослідження та розробки в галузі природничих та технічних наук" за ДК 009-96 (друкується через один проміжок після категорії документа);

В - код виду і напрямку геологічної діяльності з усталеною ознакою належності НД до галузі геології згідно з таблицею 1

(друкується через дефіс після коду КВЕД);

Д - порядковий номер документа у виді або виді та напрямку діяльності (друкується через крапку після коду);

Р - рік затвердження та надання чинності (друкується через двокрапку після порядкового номера документа).

4.7.3. За наявності розпорядчого документа ГОС здійснює процедуру офіційного включення НД в розділ ІІ з урахуванням коду

виду і напрямку геологічної діяльності та порядкового номера відповідно до присвоєного ГОС йому позначення.

4.8. НД, що можуть бути використані під час геологічного вивчення надр, затверджені іншими органами виконавчої влади, включаються у розділ III Переліку відповідно до чинного законодавства.

4.9. Для забезпечення нормативними документами органів виконавчої влади та суб'єктів господарювання, які виконують роботи з геологічного вивчення надр, ГОС формує галузевий фонд НД згідно з постановою Кабінету Міністрів України N 1395 ([1395-2002-п](#)) від 18.09.2002 "Про створення національного фонду нормативних документів".

Директор Департаменту
геологічної служби
Держкомприродресурсів
України
Д.С.Гурський